

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului</p> <p>Parohiile cl. I. și II. pe un an 5000 Lei Parohiile cl. III. 4000 Lei Parohiile sub clasă 3000 Lei¹ Pentru particulari 1500 Lei¹</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMIȚE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concure de prot. 4000 Lei. Parohii de cl. I 2500, de cl. II 2000, de cl. III 1600. La celelalte publicații 1 cm. □ 20 Lei</p>
---	--	---

O plagă socială.

Se coc prunele. Se deschid cazanele. Se nveselesc satele . . . , dar se și nenorocesc familiile.

Devine actuală problema alcoolismului, al cărei efect dezastruos l-am simțit amar pe trupul nostru de mult timp și în zilele trecute. Il simțim și acum, dar să nu devină mai greu.

Obiceiul de a bea stă în nevoia ce o simt oamenii de a-și reduce la tăcere glasul conștiinței. Pentru a duce o viață dezordonată, pentru a înăbuși, sau uita anumite nemulțumiri și sbu-ciumări sufletești, oamenii recurg la acest leac sigur, care le adoarme conștiința, zice Leon Tolstoi.

Acelaș efect îl are și fumatul, dar în măsură mai mică¹.

Intunecări de minte și reducere la tăcere a glasului conștiinței prin alcool se fac și în mase cu necesitate. Așa ostașii francezi, la asedierea Sevastopolului au fost îmbătați, spre a rezista groazei măcelului². Războiul prezent încă ne poate da numeroase exemple.

Cine nu recunoaște că această plagă socială nu face ravagiile cele mai mari printre muncitori? Despre aceasta Darwin zice: „Din observațiile părintelui meu și ale mele, cred că alcoolismul a adus mai multe pierderi omenirii decât ciuma și holera împreună”³.

Muncitorul obosit, trupește și de multe ori desichilibrat sufletește, amărit de insuficiența salariului, sau bruscat de șef, ori frământat de chestiuni familiare, etc., când primește bietul salariu își caută mângăierea la un pahar. Dacă credința lui și teama de păcat nu e tare, el mai

bea unul și alcoolul pune repede stăpânire pe corpul slăbit, îi pângărește trupul și-i pierde sufletul. Căci în legătură cu beția stă desfrâu, spargerea familiei, injurăturile, negărea existenței lui Dumnezeu, etc. Iar urmarea e că înfomează și necinstește familia și lucrează încă o lună mai mult flămând.

Cine n'a văzut cârciumele și șanțurile stabilimentelor industriale pline de muncitori turmentați? Cine n'a văzut femei și copii plângând, alungați de soți și părinți turmentați? Și cine n'a văzut fețe supte și palide de muncitori din cauza beției!?

Preotul va lupta pentru combaterea alcoolismului.

Pentru muncitorul și agricultorul ce mai ține la Sf. Scriptură îi va aminti, că „nici bețivii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu.”

Va pregăti elevii în școale pentru când ajung mari, aducându-le în față imagini desguștătoare din alcoolism. Multora poate numai le împospătează oroarea, căci i-au trăit dezastrul în familie. Preotul va încerca a atrage pe alcoolici la anumite serbări bine organizate, în loc de a-l lăsa să meargă la cârciumă, unde îl așteaptă mediul ispititor și-l pândeste nenorocirea. La aceste serbări, după conferințe simțite, apelând la voința lor să se ia un fel de obligament, ca cine vrea să formeze un fel de societate antialcoolică ai cărei membri să-și atragă atenția unul altuia asupra faptului, când vrea să între în cârciumă, sau l-a văzut turmentat.

Dar, omul deprins cu băutura, arareori se lasă convins de cuvinte, mai ales dacă are și credința slăbită, și atunci preotul are nevoie de sprijinul autorităților, cari prin mijloace obligatorii să îndepărteze ocaziunile de pacat.

1. Contribuțiuni la lupta contra alcoolului de Pr. C. M. Grumazescu, în Bis. ort. rom. București, 1925. Aprilie, p. 218.

2. Idem.

3. Al. Obregea, Alcoolismul, pag. 19.

4. Ep. I. corinteni, cap. VI, v. 9.

GRANIȚA ȘI OAMENII EI.

(Urmare din Nr 30-31/1945)

Generalul Traian Doda

(1822-1895)

Trecerea anilor conturează tot mai clar larga suprafață a generalului Traian Doda.

El este fiul locotenentului cu același nume¹ din batalionul de ciaiichiști — corăbieri — din Titel, înființat la 5 Martie 1763 de împărăteasa Maria Terezia.

S'a născut la 29 Iulie 1822 în Prilipeți și a urmat, cu frații săi Iosif, Gheorghe și Daniil, școala normală matematică și școala de răsboi din Viena.

Intră, la 1842, ca sublocotenent în regimentul confiniar româno-bănățean Nr. 13 și ia parte în toate războaiele Austriei dintre anii 1848 și 1866. La 16 Decembrie 1848 a fost grav rănit în luptele cu Ungurii dela Recița.

La 1 Mai 1870 e înălțat general de brigadă, iar la 1 Noembrie 1872 e trecut la pensie.

Luând parte cu regimentul său, laudat de generalul Francisc de Chavane, în luptele dela Deva, Orăștie și Alba Iulia și în campania din secuime dela 1849, meritele sale excepționale au fost remarcate prin următorul ordin pe armată: „*Gloria zilei de astăzi este a Căpitanului Doda....*”²

Recunoscându-i-se pregătirea superioară, via-i inteligență și calitățile ostășești, împăratul Francisc Iosif I îl distinge, la 1870, cu comanda diviziei a 12-a din Cracovia. Iar domnitorul Carol al României îi oferă în războiul pentru independență, 1877-78, comanda armatei române.

La 28 Martie 1873 reprezentanța regimentului confiniar Nr. 13 îl alege președinte al ei, demnitatea cu care îl investește, la 19 Decembrie 1879 și Comunitatea de avere a celor 94 comune de pe teritoriul aceluiași confiniu militar, desființat prin legea dela 8 Iunie 1871. Conduce fără beneficii, până la 1 Septembrie 1892 această mare instituție economică, componentă din 251.919 jug. 18 st. p. proprietăți forestiere, așezând-o pe temelii solide, care i-au asigurat trăiricia și dezvoltarea ulterioară.

1. Mort, ca și soția sa Ana, în epidemia de holeră din 1849.

2. Gh. Barițiu: Istoria Transilvaniei, v. II p. 628.

3. Comunicarea generalului R. Rosetti în ședința din 12 Martie 1943 a Academiei Române.

Lovit la 28 Aprilie 1888 de apoplexie⁴, hărțuit de justiția maghiară și nemulțumit de atitudinea colaboratorilor săi, el nu mai conduce adunarea generală din 27 Septembrie 1888. La propunerea preotului Vasile Popovici — Pătășanul, o delegație de 25 reprezentanți, în frunte cu protopopul Mihail Popovici, îi cer rămânerea în fruntea Comunității de avere, instituție creată cu uriașe eforturi, și consolidată cu pricepere la dânsul și de principalul său colaborator, lt. colonelul Iosif Seracin, pe *temelii autonome și naționale*. Revine, ca apoi... să se retragă definitiv, dăruind bisericii 6.000 coroane aur, iar graniței o fundație de 16.000 coroane pentru ajutorarea tinerilor ort. români, care urmează școala militară. Căci, — ne istorisește protopresbiterul Andrei Ghidiu (1849-1937) în Monografia orașului Caransebeș, (pag. 273) „intențiunile nobile ale acestui mare bărbat s'au lovit pretutindeni nu numai de opoziția guvernului, ci și de machinațiunile clandestine chiar a oamenilor săi, pe care el i-a ridicat... Astfel generalul Doda a murit desgustat și amărît de ținuta împrejurimii sale”.

Dar grănicerii i-au înțeles intențiile. Dreptatea, pentru care a luptat și s'a stins — deviză ce i-a fost săpată și pe piatra-i funerară — le-a răscolit sufletul. Ei îl aleg în *sase segislaturi*, la 10 Ianuarie 1874, 8 Iulie 1875, la 1878, 1881, 1884 și la 20 Iunie 1887 deputat al lor. Dar el nu intră în Dieta dela Budapesta, căci „casa reprezentanților țării, însăși, a făcut lumii mărturia, că poporul român nu are loc în cadrul constituției Ungariei”⁵. Pentru această confesiune românească și pentru indemnul adresat la 12 Octombrie 1878, celor 6464 alegători ai săi: „Vegheați și păziți, căci astăzi nu mai e vorba de un scaun sau de un vot în parlamentul maghiar, nici de oarecare mici concesiuni naționale, limbistice sau politice, astăzi *cauza națiunii întregi*, ba mai mult onoarea națională a poporului român *este în joc*, a poporului, care prin uneltirile măestriei și ale forței, — scos din toate pozițiunile luptei constituționale, — și-a găsit ultimul refugiu în cercul electoral al Caransebeșului... Aminte să vă fie, că trebuie să fie ceva putred în împărăția Austro-Ungariei și că se lucră de o luptă mare și anevoioasă. Să nu vă amăgească deci șoaptele false, nici să nu vă sperie amenințările și nici corupția să nu se furișeze în inimile voastre...”⁶ Curtea cu jurați din Arad îl

4. Boală constatată, în urma ordinului tribunalului din Arad Nr. 8174 din 4 Decembrie 1888, de medicii legești din Caransebeș, Dr. Leopold Weisz și Dr. Wilhelm Ziprisz în prezența avocatului Dr. Carol Eötvös, fost ministru, din Budapesta.

5. Din scrisoarea sa adresată președintelui Dietei la 10 Octombrie 1887.

6. Teodor V. Păcășeanu: Cartea de Aur v. VII p. 361,

condamnă, în lipsă, la 17 Septembrie 1888, la doi ani închisoare și la o amendă în bani de 1000 florini. Împăratul însă ordonă, „sistarea procedurii pusă în curgere pentru delict de presă” contra viteazului său general care, în tinerețe, i-a fost instructor și a *unicului* deputat național român ales, fără întrerupere dela 1874 până la 1877 în cea mai mare circumscripție electorală din fosta Ungarie.

Această condamnare, calificată de Alexandru Mocioni ca „arbitrară și incomparabilă cu oficiala ideie de stat”, nu l-a descurajat pe întrepidul general. El se menține în atitudinea-i frumoasă, bărbătească și de o clasică demnitate. Insistă însă și granița alege, la 8 Februarie 1888, din nou cu unanimitate deputat național pe protopresbiterul Mihail Popovici al Rășavei care, „indigetând în numele întreg poporului român conflictul provocat prin greșita politică de stat..., asemenea nu poate participa într'un corp reprezentativ, în care poporul român nu are loc...” În cea a treia alegere de deputat din cercul Caransebeșului, dela 25 Mai 1888, e ales Ludovic Mocsáry „independentul”, căruia patrioții români îi dăruiesc la 17 Aprilie 1886, un album înzestrat cu două mii semnături românești în semn de grațitudine pentru discursul său franc și bărbătesc ținut în 8 Februarie 1886 în adunarea deputaților în interesul drepturilor garantate prin lege celorlalte naționalități din patria mamă“.

Și generalul „rebel” continuă lupta. „Lupta cea grea pentru existența și emanciparea,” neamului său.

Dr. Cornel Corneanu

Inoie morală și refacere socială

(Continuare)

Trebuie potolită setea de aur și dorul de parvenire prin exploatare, speculă și hoție. Să declarăm războiu lenei, vițliului, ignorației și mizeriei sociale. Toți să se bucure de o viață liniștită și prosperă. Să rupem barierele urei de clasă și să întindem punțile salvării peste prăpăstiile dintre proletari și capitaliști, dintre muncitori și patroni; dintre conducători și conduși; dintre generația tânără și cea veche. Noua realitate socială să fie democratică, progresistă și morală. Chestia socială nu e numai economie ci mai e și o problemă de conștiință și prestigiu.

7. Din scrisoarea ddto 22 Februarie 1888, adresată președintelui Camerei.

Renașterea omului prin iubire, prin solidaritate și prin devotament, aduce în lume o nouă orientare și o altă concepție de viață. Creștinismul social e traducerea în concreto a principiilor și normelor creștine. Este experiența crucii biruitoare și a iubirii jertfelnice. Nu numai tu, ci și altul are drepturi, pe lângă datorii. Nu numai eu ci și tu ai dreptul la respect, onoare și la viață. Nu numai pentru mine ci și pentru tine sunt lăsate bunurile și bucuriile vieții. Nu în ură și violență să trăim, ci în armonie și cooperare. Să potolim dorul de dominație și să înfrânăm pofta de acaparare. Să înlocuim pe „eu” cu „tine” și cu „voi”. Noi toți să ne bucurăm de viață!

Nu numai eu să trăeac, ci noi toți să trăim și să ne realizăm destinul și idealul nostru.

Să nu uităm că nimic nu luăm din bunurile și valorile vremelnice când părăsim acest pământ. Să ne ajutăm unul pe altul, în calea spre prosperitate și fericire. Aceasta e viața cea nouă, pe care o înfăptuiesc personalitățile morale. Idealul tuturor să fie iubire, cât mai multă iubire în omenire și cât mai *mai multe caractere* în viață „Lumea se va mântui prin omenie, prin sacrificiu și prin eroism moral.”

Dacă „Situția” politice este știința bunei guvernări a statului“, atunci normele și regulile ei trebuie să fie puse în serviciul omului și a umanității întregi. Binele și fericirea societății rămâne idealul autorității politice în statul democratic“, căci politica este guvernarea societății în vederea realizării scopului, adică binele comun“. Unitatea vieții sociale, înfrățirea claselor sociale și progresul colectivității se realizează prin eforturile unite și coordonate prin competență și autoritate morală. Optimism în viață și elan în acțiune ne dă conștiința solidarității sociale. Nu numai pentru noi, ci și pentru alții; nu numai pentru prezent ci și pentru viitor lucrăm, asudăm și ne frământăm.

A fi în slujba unui ideal, înseamnă depășire și salvare. Înseamnă intransigență și tenacitate; corectitudine și entuziasm; trăire și interiorizare. Înseamnă să fi una cu idealul pe care trebuie să-l realizezi cu orice sacrificiu. Să fii mereu în slujba aproapelui și să faci binele tuturor. Prin această concepție dinamică și eroică, organizația socială și viața economică politică a lumii va fi refăcută și înnoită.

Să împutinezi suferința și mizeria socială, să alini dureri și tragedii familiare, să aplanezi conflicte rivalități, să înfrânezi specula și risipa, înseamnă a fi o conștiință, o personalitate și un caracter. Adică un iubitor de libertate și drep-

tate, un apărător al idealurilor superioare și un trăitor al principiilor creștine și umanitare.

Să fii o inimă mare și o viață tare. Să fi generos și activ în viață. În sufletul tău să ai loc mila și compătimirea, iar în conștiința ta să rodească binele, adevărul și dreptatea. Să fii un alt om, ca să poți face și pe aproapele ca pe tine, prin exemplul vieții și credinței tale. La vremuri noi, oameni noi!

Acești oameni de convingere și voință, sunt marii reformatori ai vieții sociale.

Demnitatea omului trebuie respectată, iar strădania lui de mai bine se cuvine valorificată. Toți suntem frați spirituali și în viață să ne comportăm ca atare. Nu ură și violență, ci iubirea și iertarea, nu teroarea și asuprirea, ci ajutorarea și compătimirea să ne apropie unul de altul. *Ordinea socială să fie ancorată în ordinea morală.* În omenie și bunătate, ne dovedim conștiința fraternității spirituale. Prin desăvârșirea vieții individuale, vom grăbi și îmbunătățirea vieții sociale. Idealul vieții virtuoză e de a apăra adevărul, de a înfăptui binele moral, de a realiza armonia între oameni și de a lupta pentru libertatea popoarelor și dreptatea neamurilor. Valoarea vieții noastre constă în a ne birui instinctele și a realiza năzuințele legitime ale omului și ale societății. Ca fiu al Tatălui ceresc să luptăm cu trații tăi pentru mântuirea sufletului și transfigurarea lumii materiale. Din logica iubirii și a frăției în raporturile oamenilor, va rezulta armonia, cooperarea și asistența reciprocă. Pe lângă trup și nevoile lui, trebuie să satisfacem și necesitățile sufletului omenesc.

Sufletul e o realitate și viața spirituală e o evidență. Istoria lumii nu e luptă numai pentru pâine și pământ, ci e și strădanie pentru suflet și veșnicie. Eliberarea sufletului din lanțul păcatului, salvarea conștiinței din conflicte și sbucium intern, constituie libertatea etică, ce cuprinde în sine ideea de sancțiune și responsabilitate. Bine e om de caracter și e hotărât la jertfă va spune: *răspund de faptele mele și mă sacrific pentru idealurile și credințele mele* căci „Dacă renunț la dreptul de a fi răspunzător de faptele mele, am renunțat la dreptul de a stăpâni bestia din mine; dacă renunț la dreptul de a face sacrificii, am renunțat la dreptul de a avea idealuri. Omul devine om prin răspundere și sacrificiu”.

Această concepție ne dă stărnită mulțumire și deplină bucurie în viață. Răspunderea în fața istoriei și a conștiinței, ne îndeamnă la ideea sacrificiului pentru viitorul și idealurile neamului și a omenirii întregi.

Dacă statul e o formă esențială a vieții umane, apoi autoritatea e un principiu etic și o necesitate socială. Statul purtător de idealuri și autoritatea democrată respectă viața omului și garantează drepturile lui integrale.

Solidaritatea creștină, e bazată pe ideea fraternității spirituale și în consecință oamenii trebuie să se iubească unii pe alții. Dacă „iadul e durerea de a nu mai putea iubi” (Dostoievski); apoi viața socială ar fi iad și haos fără solidaritate și fraternitate. La aceasta mai adăugăm și noțiunea libertății și egalității morale. „Care dintre voi vrea să fie întâi, să vă fie vouă slugă”. (Matei XX, 26-27). De acest eroism moral are nevoie lumea. „de eroismul creștin, care preface profesia în apostolat, munca în entuziasm, jertfă de sine în crez, iubirea de aproapele în poruncă. Eroismul clasic, eroismul păgân, disprețul morții în fața dușmanului poate crea țări și le poate salva în caz de primejdie din afară; dar din primejdiile lăuntrice, din primejdiile indolenței, egoismului, a râvnii după bogății și măririi deșarte, a răutății și a fariseismului o societate omenească nu poate fi mântuită decât prin eroismul creștin, care înseamnă: credință, nădejde, iubire, răbdare, stăruință și entuziasm”.

Evident, problema socială pe lângă aspectul economic mai are și un aspect moral și educativ. La nedreptatea și mizeria economică se adaugă conflictele și dramele conștiinței morale. În mecanismul vieții sociale, problema pâinii și a salariului, trebuie complectată cu grija de suflet și cu dorul de mântuire. Nu numai pentru pământ și trup, ci și pentru cer și suflet se agită omenirea și se străduiesc conducătorii. Dacă e o lege morală și socială ca toți să muncească, apoi de aici rezultă respectul oricărui fel de muncă și prețuirea justă a oricărui muncitor. Fiecare la locul său, reprezintă o valoare și munca noastră e necesară tuturor indiferent de natura și condițiile muncii prestate. De aceea muncitorul trebuie apreciat și onorat. În munca cinstită, pe lângă recompensa materială, trebuie valorificată și demnitatea ei. Nu există muncă care să degradeze pe om și nu se poate concepe muncitor de care să te rușinezi și să-l disprețuești. Conflictele între clasele sociale și revendicările muncitorimii nu sunt numai de ordin material, ci și de ordin moral. Vor să fie considerați și tratați ca oamenii. Disprețul unora și specularea altora, determină lumea muncitoare să-și cucerească dreptul la viață, la onoare și la demnitate; cu hotărâre și cucerăntă.

Nu salariul mic îl umilește pe muncitor, ci sfidarea și disprețul celui ce se uită peste umăr la el. Să nu-ți fie rușine a merge la braț cu muncitorul plin de sudoare și cu haina cârpită. Să nu te jenezi a sta de vorbă și a întinde mâna muncitorului din mină și uzină. Mâna bătașă și crăpată de vânt și arsă de soare, e mai curată decât fața și mâna catifelată a crupierului cu și a pungașului de buzunar. În muncitorul din fabrică și în salahorul de pe șantier să nu vedem un rob, ci un frate al nostru, care îndeplinește cu severitate și asprime legea vieții omenești. Orice muncă lasă urme și cine nu muncește trebuie stigmatizat. Societatea pentru a progresa are nevoie de munca și contribuția fiecăruia. Fiecare după pricepere și dotație să fie folositor nu numai lui ci și altora.

(Urmează)

Prof. I. Bulea

Dintr'un jurnal vechiu

(Continuare și sfârșit)

De: Dr. Dimitrie Cioloca

Marți, 5 Sept.

...Dealtfel orașul este plin cu preoți, deoarece episcopul român deja mâne își face intrarea...

Miercuri, 6 Sept.

Mulțimea tâlăzuește și mișună pe străzi. Românii umblă încoaci și încolo îmbrăcați sărbătorește...

După amezai orașul a îmbrăcat un aspect festiv. Strada Ardealului, prin care are să treacă episcopul, geme de mulțime. Flori, cununi și steaguri în toate colorile, împodobesc casele. Creștini, evrei, toți emulează... Eduard Strauss,¹³ Keppich,¹⁴ Knecht,¹⁵ Băiaș...¹⁶ Colonelul cu suita, cu adjutantul la dreapta sa, acesta cu diploma ntr'o cutie de tinichea, stau în piață și așteaptă pe Ilustritatea Sa Episcopul. Tot asemenea și preoțimea română în ornatele cele mai frumoase... Clopotele bălângăesc...

În fine răsar în goana calului țărani valahi, prăfuiți și cu frânele atârinate, iar în urma lor curând apare și El, cu maiorul în trăsură. Colonelul¹⁷ îi ține o cuvântare de bună sosire,

13. Comerciant-ferar.

14. Tatăl lui Emanuil Keppich, evreu fruntaș.

15. Lăcătuș.

16. Comerciant macedo-român. Avea prăvălia în str. principală, unde azi este prăvălia „Arbor” a dlui Surlașiu. Ani întregi a fost primarul orașului, și a apărut interesele lui și ale bisericii și în fața comandamentului militar din Timișoara, unde ajunseseră părțile episcopilor sârbi, pentru că Românii din Caransebeș înlocuiseră cuvintele străine din cântarea în biserică cu cele românești. Era cunoscut sub numele popular de „Kir Gheorghe”. Era ultimul reprezentant al Românilor „de modă veche”, cu antreu.

17. Cervenka, lt.-colonel, de origine ceh. Comandant al garnizoanei fiind naintea casei lui cânta muzica militară. Avea locuința în casa Halle lângă Judecătoria.

...episcopul răspunde liniștit... După aceasta convoiul merge la biserica românească între sunetele clopotelor, ștrigăte de „Să trăiască” și buiburi de săcălușe. Apoi mare recepție în rezidență, iar sara iluminată cu conduct de torțe și muzică.

Episcopul ține din fereastră o cuvântare către poporul adunat, pe care eu, din cauza că a fost rostită românește, nu am înțeles-o. Câtă vreme el vorbea, fratele său¹⁸ se afla în fereastra vecină. Farmacistul Albrecht slobozi atunci, din piața principală, de lângă cruce, o rachetă. După aceasta a urmat, la „Pomul verde”, o masă festivă, cu 1 fl. 80 cr. de tacâm. Fanfara regimentului a cântat până aproape de 12 ore.

Așa a fost introdus episcopul.

Vineri, 15 Sept.

Românii aranjează mâne, în Teiușul lui Stancovici,¹⁹ un „bene” în onoarea episcopului lor.

Miercuri, 4 Oct.

...Eclipsă de lună și furtună teribilă, care răsturna toate șatrele din piață.

Duminecă, 8 Oct.

..Pictorul academic Gutsch²⁰ din Viena, care petrece în localitate, a scos la loterie un mare tablou, înfățișând pe „Rebeca la fântână”. A câștigat-o tinera Homolka²¹...“

Repet, am scos și reprodus din cele 3 volume ale lui Moudry numai cece pare a fi de interes pentru împrejurările noastre. Am omis tot — și asta constituie partea mult covârșitoare a notelor sale zilnice, — ce are un caracter particular și este de ordin sentimental.

PELERINAJ

În vacanța din vara aceasta dl. prof. D. Cusma a reușit să înjghebeze un cor de copii dela toate școlile secundare din clasele inferioare din orașul Caransebeș. După ce au învățat răspunsurile liturgice de Timotei Popovici s'au gândit să facă un pelerinaj la Mănăstirea de maice dela Vasiova.

Corul compus din 50 elevi și cleve au sosit Sâmbătă seară în 18 August a. c. la Mănăstire, luând parte la priveghierea săvârșită de păr. ieromonah Nectarie și 14 maice în frunte cu maica stareță Alexandrina.

18. Neguțător în Brașov tatăl fostului medic Dr. Constantin Popasu din Caransebeș.

19. Alex. Stancoviciu, neguțător cu prăvălia în centrul orașului. Episcopul I. Popasu la sosire neavând încă reședință, a fost încartiruit în casa lui Stancoviciu.

20. Gutsch, care a pictat iconostasul bisericii catedrale din Caransebeș.

21. Fabricant de bere în Caransebeș.

Duminecă s'a săvârșit sf. Liturghie în sobor de 3 preoți iar responsoriile liturgice le-a dat corul de copii de sub conducerea dlui prof. D. Cusma și corul maicelor condus de maica stareță.

Bisericiuța mânăstirii se umpluse de popor mult ce venise din comunele din jurul acestui locaș de închinare.

În legătură cu sf. evanghelie a Duminecii, pâr. prot. T. Roșca a predicat despre îndatorirea copiilor de a-și iubi părinții și despre păstrarea și cruțarea bunurilor materiale și a celor sufletești.

La sfârșit s'a oficiat parastas pentru pomenirea protosinelului Vichentie Mălău.

Intr'o atmosferă de mireasmă duhovnicească și de duiosie s'a terminat sf. slujbă.

Masa pregătită de maice s'a luat în trapeza mânăstirii, iar după amiază, copilașii coriști, însoțiți de grupul de doamne și domni, veniți din Caransebeș, au făcut o escurzie prin pădurea din apropierea Mânăstirii.

Seara, în sunete de clopote și toacă s'a început privegherea.

Copiii — transfigurați de ambianța mistică a acestei vecernii mari de seară târzie, — au străjuit în priveghiere adâncă...

Fericită a fost inspirația dirijorului prof. D. Cusma de a desvolta râvna copiilor către pozoaba Casei Domnului și de a procura o zi de liniște recreatoare pentru inimile fragede ale acestor copilași, oboșiți de emoțiile puternice ale războiului.

Rap.

Apel

pentru ajutorarea Liceului ort. rom.

„A. Șaguna“ din Brașov

Liceul „A. Șaguna“ întemeiat la 1850 de fostul protopop Ioan Popasu, apoi episcop, a suferit în timpul războiului enorme pagube. Mobilierul, instalațiunile, mijloacele de învățământ, aparatele fizice, colecții de zoologie, botanică, uninerologie etc. nu mai există.

Eforia Școalelor centrele ort. rom. și Direcțiunea liceului face un călduros apel și plin de nădejde întâi către *abvolvenții liceului*, apoi către industriași, meseriași, către instituțiunile publice și către toți oamenii cu dare de mână să vină într'ajutor cu obolul lor la refacerea pagubelor suferite.

Apelul nu are caracterul de milă, ci afirmă un drept, de a pretinde ca „bătrânul albit de vremi să primească ajutorul nepoților săi, pe

cari i-a ocrotit odinioară cu iubirea sa fierbinte“.

Credem că apelul va afla ecoul cuvenit în sufletele celor ce s'au bucurat de lumina acestui locaș de cultură.

Contribuțiile de orice fel vor fi trimise pe adresa Liceului cu mențiunea „Fondul de înregistrare“.

INFORMAȚII

Ziua de 23 August a. c. în Caransebeș.

Istorică zi de 23 August 1944, a fost comemorată în orașul nostru cu fastul cuvenit.

La orele 9 și jumătate s'a oficiat un Te-Deum în biserica catedrală, de către P. O. Pâr. Prot. I. Suru, înconjurat de un sobor de 4 preoți și 2 diaconi.

După Te-Deum a vorbit asistenței Pâr. Prot. I. Suru, subliniind meritul M. Sale Regelui nostru Mihai I, pentru ajungere la această însemnată zi, în soarta poporului nostru.

A urmat apoi defilarea sindicatelor și cuvântările ocazionale, ținute de către reprezentanții orașului și ai grupărilor politice.

În după amiază zilei, pe arena sportivă a avut în cadrul serbării o serbare sportivă.

Japonia a capitulat în fața forțelor anglo-americano-sovietice, făcând astfel să înceteze tunul și omorul pe fața frământatului glob pământesc, și încordând mințile pentru marea zi a păcii.

Alegerile parlamentare din Bulgaria au fost amânate.

Un cor de copii. În orașul nostru s'a înființat un cor de copii, sub conducerea și cu osteneala D-lui Prof. D. Cusma.

Corul dă adeseori și răspunsurile liturgice în biserica noastră catedrală, înălțând cu vocea duiosă de copilași pe credincioși în sfere ingerești.

Această înjghebare binevenită în aceste timpuri, adună copilașii la sânul ocrotitor al sf. Biserici străbune. Li face să vadă deslănțuirea marelui drame mântuitoare și-i deprinde și cu rugăciunea atât de necesară pe lângă cercetarea cinematografului, teatrelor și altor producții.

Urăm noului cor viață lungă și bogată în roade spirituale, iar conducătorului îi prezentăm sincerile noastre felicitări.

Dr. Coriolan Petran. La 16 Iulie a. c. a murit la Sibiu, în vârstă de 54 ani — profesorul de istoria artelor la Universitatea din Cluj-Sibiu Dr. C. Petran, autorul a peste 30 de lucrări de specialitate în diferite limbi, aducând științei și țării mari servicii. Bărbat de rară erudiție, harnic și modest, mult apreciat în străinătate, a fost un eminent propagandist al artei specifice românești peste graniță, îndeosebi a picturii și sculpturii bisericilor de lemn.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii săi!

Concert artistic la Ferdinand. Admiratori ai cântecului, portului și pitorescului banățean, Dnii *Sassu Nicoară* și *A. Enăceanu* societari ai Operei Române

din București, au făcut un popas și pe Valea Bistrei, la Ferdinand.

Așa Duminecă 19 Aug. a. c. la Sf. Liturghie corul copiilor de școală s'a sporit cu acești protogoniști ai cântecului cult; Dl A. Enăceanu, executând „Tatăl nostru“.... de Niedermeyer, iar Dl S. Nicoară cântând priceasna: „Ostenit-am“....

Intreagă slujba a fost o revelație. Mulțimea credincioșilor alcătuită din muncitori, intelectuali și țărani veniți din jur, au putut observa cum și în interpretul unui artist muzică și cântul divin e înălțător! Și încă cât de înălțător.

Dar și oaspeții au rămas încântați de cele văzute la noi!

În cuvântul de mulțumire și bineventare dela finea sf. Liturghii, parohul Ioan Racoveanu a subliniat aceste înălțătoare momente spirituale.

Găsind la noi mediul prielnic și un public corespunzător artiștii noștri au aranjat în seara zilei de 20 Aug. a. c. un concert clasic fiind acompaniați la pian de Dna Luca.

Atât rezultatul moral cât și cel material au fost din cele mai satisfăcătoare.

Prea C. Preoți și C. Protopopi sunt invitați ca să explice tinerilor merituosi din parohiile lor avantajile unui cantor diplomat, fiind salarizat bine de Stat, ca astfel să vină la școala noastră eparhială de cântăreți câți mai mulți elevi buni.

Aviz. Ca întregime la concursul Nr. 3903/1945 publicat în „Foaia Diecezană“ Nr. 32-33, din acest an, anunțăm că din fiecare comună să se prezinte la examen numai un cantor, îndeplinind condițiunile.

PARTEA OFICIALĂ

Circulare

Către Prea cuc. protopopi și cuc. preoți din Eparhia ort. rom. a Caransebeșului,

Nr. 4318 B. 1945.

Ne-a venit la cunoștință, că în diferite părți ale Eparhiei noastre, credincioși și membri ai „Oastei Domnului“ adună daruri în bani ori naturalii pentru biserici, mănăstiri sau schituri, ori pentru alte scopuri din alte eparhii, fără a cere spre acest scop aprobarea Noastră și a consiliului eparhial. Atragem atențiunea Prea Cuc. protopopi și cuc. preoți ca să pună în vedere acestor donatori, că *acest lucru e cu desăvârșire oprit.*

Această opreliște nu privește donațiunile pentru Casa Oastei Domnului din Sibiu.

În eparhia noastră avem atâtea instituțiuni de binefacere, mănăstiri și schituri, cari trebuie ajutate de cei ce iubesc lucrul Domnului.

Mănăstirile și schiturile au fost totdeauna loca-

șuri de închinăciune și popas duhovnicesc, de reculegere sufletească și de întărire a credinței și nădejzii în lupta grea a vieții contra păcatului. Aici aleargă credincioșii pentru mângăierea și curățirea de păcate prin împărtășirea cu Sf. Taine ale spovedaniei și cuminecătorei. De aici ei pleacă cu merindea duhovnicească necesară sufletului dornic de mântuire. Ele sunt de atâtea ori „oaze cu izvor de apă vie în deșertul vieții“, alături de modestele bisericuțe din satele noastre.

Avem mănăstirea de maici „Sf. Ilie Izvor“ dela Vasiova (jud. Caraș) unde vom să deschidem un orfelinat pentru ocrotirea fiicelor orfane ale eroilor căzuți pe câmpurile de luptă, mănăstire ce va putea la nevoie servi ca loc de reculegere sufletească pentru femeile din „Oastea Domnului“.

Avem mănăstirile de călugări *Izvorul Miron* dela Balta-caldă din Românești (jud. Severin) și „Călugăra“ dela Ciclova Montană (jud. Caraș), precum și schiturile „Muntele Mic“ dela Borlova (Jud. Severin) și cel dela „Piatra Scrisă“ dela Armeniș (jud. Severin). În organizare avem Schitul „Mărcușea“ de pe valea Dunării cu bisericuța zidită în roșu și cel de pe muntele Semenice, cu bisericuța de lemn terminată.

Mănăstirea Călugăra ar putea fi potrivită ca loc de reculegere pe seama bărbaților din jud. Caraș ai Oastei Domnului, iar Schitul Piatra Scrisă și Mănăstirea Izvorul Miron pentru cei din jud. Severin,

Toate acestea au lipsă de sprijin și ajutor material și moral. Facem apel la toti bunii creștini și în special la membrii „Oastei Domnului“ ca să dea obolul lor neprecupețit spre a putea organiza și înzestra aceste mănăstiri și schituri de cari până acum, Banatul nostru scump, a fost lipsit din cauza vitregiei vremurilor, pentru ca ele să-și poată îndeplini misiunea în mijlocul poporului nostru.

Nici un dar să nu se trimită în afară de eparhia noastră.

Orice danie făcută cu inimă bună ar fi bineprimită de Dumnezeu, căci pe dătătorul de bunăvoie îl iubește Dumnezeu (II Cor. 9, 7). Potrivit cuvintelor Sf. Ap. Pavel îndemnăm să facă bine, să fie darnici și milostivi“ (I. Tim. 6. 17).

Vom înălța rugăciuni către Tatăl cel Ceresc să-și reverse darurile Sale cele bogate asupra tuturor donatorilor și să le răsplătească însutit fapta bună, ce o fac pentru sporirea lucrului Domnului în mijlocul poporului nostru.

Cuc. Preoți vor ceti înaintea poporului în biserică această circulară îndată după primirea

ei și vor supraveghea ca să se respecte întocmai. Orice abatere ni se va comunica de urgență. Cu arhieresti binecuvântări.

Caransebeș la 1 Septembrie 1945.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Romul G. Ancușa

Nr. 3903 B. 1945.

În legătură cu ordinul nostru circular Nr. 3903 B./1945 din 1 August 1945 privitor la examenul de asimilare pentru cântăreții practicanți dela țară cu cel puțin 15 ani de serviciu, se aduce la cunoștință celor interesați, că examenul va avea loc și va începe la 1 Octombrie a. c., ora 10 a. m. la centrul eparhial.

Materiile examenului de admitere vor fi următoarele:

1. Cântarea bisericească și tipicul.
2. Religiuina — Istoria biblică a Testamentului vechiu, și nou, catehismul și elemente din sectologie.
3. Limba română — scris, celit — Regule generale din gramatică, ortografie, punctuație.
4. Noțiuni generale din Istoria Bisericii ort. Române.

Cei ce solicită admiterea la examen, să-și înainteze cererile timbrate pe calea oficiilor parohiale și a of. protopopești în regulă, până la 15 Septembrie a. c., anexând la cerere următoarele acte:

1. Extras de botez.
2. Certificat de terminarea școlii primare.
3. Certificat de serviciu, în care să se arate precis de când și până când a funcționat în calitate de cântăreț ales sau instituit de autoritățile bisericești.
4. Certificat de moralitate dela oficiul parohial, vizat și de oficiul protopopesesc.

Cererile netimbrate și cele ce nu vor intra pe cale erarhică, sau se vor înainta cu întârziere, nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința Cons. Eparhial ținută în 13 August 1945.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Prot. Romul G. Ancușa

Publicațiune de licitație

În baza aprobării Ven. Cons. Eparhial cu No 4352 E. C. 1945 Consiliul parohial ort. rom. din Bozovici publică licitație pentru repararea turnului și exteriorul sfintei biserici avariat depe urma războiului din comuna Bozovici Jud. Caraș, pe ziua de 9 Sept. 1945 orele 12 a. m. în biserică.

1. Ofertanții vor depune oferte închise la Oficiu parohial împreună cu garanția de 10% din valoarea lucrării în numerar sau efecte de Stat.

2. Caetul de sarcini se poate vedea la Oficiul parohial în orice zi.

3. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrarea aceluia maestru în care va avea mai mare încredere.

4. Licitanților nu li-se acordă nici un fel de spese de deplasare.

5. Contractul devine obligatoriu pentru maestrul care ia lucrarea, imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Ven. Consiliu eparhial.

6. Întrucât la această licitație nu se vor prezenta oferte corespunzătoare, lucrarea va fi dată în regie.

Președ. Cons. parohial

Secretar:

Pr. Ioan Goanță

Pr. Ioan Voin

Pentru conformitate:

Pr. Ioan Goanță

Președintele de vacanță a Tribunalului Caransebeș, Județul Severin.

Dosar No. 12/17/1945.

24 August 1945.

Deciziune

Se aduce la cunoștință că Dl Mihail Feneșanu, avocat, domiciliat în Caransebeș, Str. Liceului No. 16, prin deciziunea No. 85447 din 16 August 1945, a Ministerului Justiției, Direcția personalului, publicată în Mon. Of. Nr. 186 din 17 August 1945, a fost numit notar public în orașul Caransebeș, în locul decedatului Gheorghe Repede, și a fost înscris în registrul nominal al notarilor publici dela Camera notarilor publici din Timișoara cu încheierea No. 256/1945 c. n. p. din 20 August 1945, în care calitate numitul a depus jurământul legal în Adunarea generală a magistraților Tribunalului Caransebeș în ziua de 24 August 1945, precum a mai depus și cauțiunea prevăzută în încheierea No. 206/1945 c. n. p. Timișoara.

Formularul de semnătură a D-Sale ca notar public în orașul Caransebeș prevăzut cu sigilul de notar public, legalizat de noi, se păstrează în arhiva prezidențială a acestui Tribunal și se trimite și autorităților în drept.

Președinte de vacanță:

Grefier:

Dr. Constantin Sgăverdia

Ioan Borlovan

LICEUL „TRAIAN DODA“ CARANSEBEȘ

Aviz școlar

Se aduce la cunoștință celor interesați că înscrierile și examenele de corigență dela liceul „Traian Doda“ din Caransebeș se țin între 10-15 Septembrie 1945. Tot în 10 Sept. încep și examenele particulare.

Deodată cu începerea cursurilor (27 Sept), începe și funcționarea internatului.

Amănunte la Direcțiunea școlii.

Director, **Matei Armaș**.